

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยขอเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นลำดับชั้นดังนี้

1. ความหมายของเพศศึกษา
2. ความเป็นมาของการเรียนการสอนเพศศึกษา
  - 2.1 ความมุ่งหมาย
  - 2.2 เนื้อหาในหลักสูตร
  - 2.3 กิจกรรมการเรียนการสอน
  - 2.4 การวัดและประเมินผล
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ความหมายของเพศศึกษา

ได้มีผู้ให้ความหมายของ "เพศศึกษา" ไว้มากมายดังนี้

เสนอ อินทรสุขศรี (2518 : 272-273) กล่าวถึง "เพศศึกษา" ว่า หมายถึง การศึกษาที่ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องธรรมชาติของชีวิตตั้งแต่เกิดจนสิ้นชีวิต ความรักของคนเรานี้สัมพันธ์กัน วิวัฒนาการสัมพันธ์กันระหว่างเพศเดียวกันและต่างเพศ ประเพณี มารยาทและขนบธรรมเนียมของสังคม ชีวิตครอบครัวอันประกอบด้วยพ่อ แม่ ลูก จิตวิทยาแห่งตนและเพศตรงข้าม การเลือกคู่ครองอันถูกต้อง การปฏิบัติตนและการใช้ชีวิตสมรสให้เป็นสุข การเลี้ยงดูอบรมทารกและเด็ก สภาพปกติและผิดปกติแห่งเพศและการปฏิบัติตนเพื่อใช้ชีวิตในวัยสูงอายุให้มีความสุขในบั้นปลายของชีวิต

สุพร เกิดสว่าง (2518 : 7) กล่าวว่า "เพศศึกษา คือการสอนให้เด็กเข้าใจกายวิภาคและสรีรวิทยา จิตวิทยา สังคมวิทยา และจรรยาทางกามที่เกี่ยวข้องกับเพศ รวมทั้งเน้น

เรื่องความรับผิดชอบและทัศนคติเกี่ยวกับเพศที่เหมาะสมกับสังคมและประเพณีอันดีงามของเรา"

สุชาติ ไสมประยูร (2521 : 164) กล่าวว่า "เพศศึกษาเป็นวิชาที่ว่าด้วยการศึกษาปัญหาชีวิตเกี่ยวกับเรื่องเพศเน้นถึงความเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศ ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม อันมีความสำคัญยิ่งต่อการเสริมสร้างบุคลิกภาพและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้ง 2 เพศ "

ชัชวาล โอสถานนท์ (2522 : 36) กล่าวว่า "เพศศึกษาเป็นการให้ความรู้เรื่องเกี่ยวกับเพศทั้งหมด ครอบคลุมไปถึงชีวิตครอบครัว รวมด้านต่างๆ ที่มีกายภาพ จิตวิทยา อารมณ์ สังคม ศีลธรรมและจริยธรรม"

ชัยวัฒน์ บุญพงษ์ (2523 : 3) กล่าวว่า เพศศึกษา หมายถึง กระบวนการศึกษาที่จะให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความแตกต่างทางด้านกลไกการทำงาน การเปลี่ยนแปลง ความต้องการและผลสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงความต้องการของเพศทั้งสองในทุกๆ ด้าน เช่น ทางกายวิภาค สรีรวิทยา สุขวิทยา สถานภาพและบทบาททางเศรษฐกิจ สังคม ประเพณี วัฒนธรรม และการเมือง ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้ในการปรับตัว การวางแผนชีวิตและการตัดสินใจ ปฏิบัติต่อกันระหว่างเพศและเพศเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะทำให้เกิดความ เป็นระเบียบในสังคมและชีวิตครอบครัว

ไอซาคอร์ รูบิน และเลสเทอร์ เอ เคอร์เคนคอลล (Isador Rubin and Lester A Kirkendall 1964 : 18) กล่าวว่า

เพศศึกษาเป็นโครงการศึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ ไปประสมประสานการดำเนินชีวิตของตนเองในปัจจุบันและอนาคต และช่วยให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจพื้นฐานอันมีความสำคัญในเรื่องเพศเมื่อเขาโตขึ้น และเป็นผู้ใหญ่พอ ทั้งยังช่วยให้เขาเข้าใจถึงบรรทัดฐานทางเพศในสังคมที่แตกต่างกัน ซึ่งจะช่วยให้เขาปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังช่วยปลูกฝังความสามารถในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนทางด้านศีลธรรมจรยาอีกด้วย

เฟรดเคอริค เฮช กิลานเดอร์ (Frederick H. Kilander 1970 : 22) กล่าวว่า "เพศศึกษา หมายถึง การศึกษาเพื่อความเป็นอยู่อันดีของชีวิตให้คนแต่ละเพศแต่ละวัยมีความรู้ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศและพฤติกรรมระหว่างเพศซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับ สุขภาพ สวัสดิภาพ รวมทั้งการปฏิบัติตนหรือความประพฤติต่างๆ ด้วย "

คาร์เตอร์ วี กูด (Carter V. Good 1973 : 531) กล่าวถึง เพศศึกษาว่า

1. เป็นการศึกษาที่ว่าด้วยกระบวนการและปัญหาของการสืบพันธุ์
2. เป็นการศึกษาที่จะให้เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศ การควบคุมพฤติกรรมทางเพศ

และแรงขับดันทางเพศ

3. เป็นการศึกษาที่เกี่ยวกับหลักการ ปัญหาส่วนตัวและกลุ่มชน ซึ่งเนื่องมาจากข้อเท็จจริงทางชีววิทยาวามนุษย์มี 2 พวก คือ เพศชายและเพศหญิง

สารานุกรมอเมริกา (The Encyclopedia Americana 1977 : 640) กล่าวว่า "เพศศึกษาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสอนเรื่องเพศในสาขาต่างๆ ให้แก่ผู้เรียนในระดับอายุที่เหมาะสม ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์ การสืบพันธุ์ การแสดงออกทางกายและใจที่สัมพันธ์กับการตอบสนองทางเพศและความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ยังรวมถึงปัญหาทางด้านชีวิตครอบครัวและปัญหาด้านความสัมพันธ์ของเพศชายและ เพศหญิง โดยทั่วไป "

จากความหมายของเพศศึกษาที่มีผู้และนักวิชาการได้กล่าวไว้พอสรุปได้ว่า เพศศึกษา คือ การศึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศทั้งทางด้านชีววิทยา จิตวิทยา สังคมวิทยาและสุขวิทยาไปประสมประสานในการดำเนินชีวิตของตนเองและ เป็นการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะแก้ปัญหาของชีวิตที่มีเรื่อง เพศเป็นส่วนประกอบทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ความเป็นมาของการเรียนการสอนเพศศึกษา

การเรียนการสอนเพศศึกษาในประเทศไทยในอดีต นอกจากเขาจะได้รับความรู้เรื่องเพศจากพ่อแม่ ญาติพี่น้องและเพื่อนแล้ว วิทยังเป็นแหล่งของความรู้เรื่องเพศอย่างสำคัญด้วย ก็จะได้เห็นได้จากคำสอนที่พระสอนให้พุทธศาสนิกชนรู้จักบทบาทของบิณฑาคารา ครู บุตร ภรรยา มิตร สมณพราหมณ์ (พืศ 6) รวมทั้งการให้จดเว้นจากการประพฤตินอกใจในกามกับผู้อื่นที่มีใช้สามีหรือภรรยาของตน ก็คือ เป็นการให้ความรู้เรื่องเพศทางสังคมวิทยา และนอกเหนือจากวัด พ่อแม่ ญาติพี่น้องและเพื่อนแล้ว วรรณคดีในสมัยต่างๆ หลายเรื่องก็มีส่วนแพร่ความรู้เรื่องเพศศึกษาคด้วย เช่น วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน สอดแทรกความรู้เรื่องเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ การรักษาสุขภาพระหว่างตั้งครรภ์ ประเพณีการบวช การหมั้น การแต่งงาน ตลอดจนถึงการพักผ่อนร่างกายและจิตใจให้พร้อมในการครองเรือน ส่วนเรื่องสุภาษิตสอนหญิง สอนให้หญิงรู้จักรักษานวลสงวนตัว รู้จักการคบหาสมาคมระหว่างเพื่อนต่างเพศ รวมทั้งกริยามารยาทในทางที่ถูกต้อง

ควร เป็นต้น (ชัยวัฒน์ บุญพงษ์ 2523 : 9)

ในคอนศนสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้มีการตีพิมพ์ความรู้เรื่องเพลงในหนังสือ "มิวเซียม" หรือ "รัตนโกษา" ซึ่งเป็นหนังสือรายเดือนเล่มแรกของเมืองไทย เรื่องที่เขียนลงคือ "คัมภีร์ครุภักษา" โดยหมอบรัดเลย์ และ "โลกสังขาร" โดย "ท.จ.ว.ม.ม." ทั้งสองนี้ได้กล่าวถึงลักษณะอวัยวะสืบพันธุ์ของหญิง การเกิดโลหิตประจำเดือน การตั้งครรภ์ การเจริญเติบโตของทารกในครรภ์ ลักษณะภายนอกของอวัยวะสืบพันธุ์ของเพศชาย การตีพิมพ์ครั้งนี้นับเป็นการเผยแพร่ความรู้เรื่องเพศอย่างเป็นวิชาการชัดเจนขึ้นกว่าที่แลมาแล้ว แต่ก็ยังเป็นไปในรูปการศึกษานอกโรงเรียน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2485 รัฐบาลได้ให้ความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องเพศ จึงมอบให้สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ เริ่มงานกันควาเพื่อหาวิธีอบรมจิตใจเยาวชนด้วยการวางหลักสูตรเพศศึกษา แต่การดำเนินงานต้องชะงักลงเนื่องจากสงคราม ต่อจากนั้นมาอีกประมาณ 9 ปี คณะกรรมการอบรมจิตใจและศีลธรรมแก่ประชาชนจึงได้ดำเนินการวางหลักสูตรเพศศึกษาต่อจากที่ทำค้างไว้ โดยเลือกคณะกรรมการชุดเดิมและใช้ชื่อใหม่ว่า "คณะกรรมการอบรมวัฒนธรรมทางจิตใจสำหรับเด็ก" แต่การดำเนินงานที่แท้จริง คือเรื่องเพศศึกษา และได้เปลี่ยนคำว่า "หลักสูตรเพศศึกษา" เป็น "แนวการสอนเพศศึกษา" เพื่อใช้เป็นแนวทางการสอนสำหรับครู วัตถุประสงค์ในการวางแนวจัดการสอนเพศศึกษาก็เพื่อให้เยาวชนเข้าใจว่า เรื่องเพศเป็นสิ่งที่จำเป็นควบคู่กับเรื่องจิตใจ และการปกปิดเรื่องเพศเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ในทางตรงกันข้ามการให้ความรู้เรื่องเพศจะเป็นแนวทางนำไปสู่ความสมบูรณ์ในทางศีลธรรมและวัฒนธรรม ตลอดจนการปฏิบัติตนระหว่างเพศที่เหมาะสม แต่ร่างหลักสูตรนี้ไม่ได้รับการพิจารณาจากกระทรวงศึกษาธิการให้นำออกมาใช้ จนกระทั่งวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2517 รัฐบาลได้รับหลักการของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติดำเนินการจัดให้มีการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน เพราะตระหนักถึงความสำคัญเรื่องเพศ

จากนั้นก็ได้มีการบรรจุเนื้อหาสาระของเพศศึกษาสอดแทรกไว้ในวิชาต่างๆ มากขึ้น ดังนี้ คือ หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 ใ้มีเนื้อหาของเพศศึกษาสอดแทรกไว้ในวิชาประชากรศึกษา สุขศึกษา ชีววิทยา และคหกรรม หลักสูตรประโยคระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 บรรจุเนื้อหาเพศศึกษาไว้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่ม

สร้างเสริมลักษณะนิสัยและกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ ส่วนหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ใ้บุตรรจุ เนื้อหาเพศศึกษาไว้ในวิชาชีววิทยา สุขศึกษา สังคมศึกษา ทักษะ และประชากรศึกษา

การเรียนการสอนเพศศึกษาในแต่ละประเทศย่อมมีลักษณะที่แตกต่างกันทั้งในด้าน ความมุ่งหมาย หลักและวิธีดำเนินการ เพราะวัฒนธรรม ระบบการศึกษา ลักษณะทางค่านิยม ศาสนา และสิ่งแวดล้อมของแต่ละประเทศไม่เหมือนกัน เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา แต่เดิมชาวอเมริกันเป็นชนชาติที่มีชนบทรรมนิยมประเพณีเก่าคล้ายของไทยเรา ชายหนุ่ม หญิงสาวจะพบปะกันในเชิงชู้สาวหรือเกี่ยวพาราสีกันก็ต้องอยู่ในสายตาของผู้ใหญ่ หรือต้องเป็นไปตามจารีตประเพณีอันดีงาม ต่อมาเมื่อบ้านเมืองเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุอย่างรวดเร็ว กิจการต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย รวมทั้งการคมนาคมก็สะดวกสบายทำให้ผู้คนเริ่มออกนอกบ้าน พ่อแม่และผู้ปกครองก็มีโอกาสในการที่จะควบคุมดูแลบุตรหลานของตนน้อยลง หนุ่มสาวมีโอกาสได้พบปะกันได้ง่ายขึ้น ผลที่ตามมาคือ การเกิดบุตรนอกสมรสหรือลูกไม่พึงปรารถนาเกิดขึ้น ซึ่งคาร์ล อี วิลโกส (Carl E. Willgoose 1972 : 227) ได้กล่าวถึง โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในรัฐบัลติมอร์ ซึ่งจัดขึ้นเป็นพิเศษสำหรับนักเรียนหญิงที่ตั้งครรภ์เข้าเรียน โดยเฉพาะและโดยเฉลี่ยแล้วผู้หญิง 1 ในทุกๆ 6 คน จะท้องนอกสมรสก่อนที่จะมีอายุครบ 20 ปีเสมอ

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้คนไทยสนใจและเห็นความสำคัญของการสอนเพศศึกษา และมากขึ้นตามลำดับ แต่ก็มีข้อถกเถียงกันว่า "ควรสอนเพศศึกษาให้แก่เด็กหรือไม่" และ "ใครจะเป็นผู้สอน" จนกระทั่งสมาคมสุขภาพสังคมแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (The American Social Health Association หรือ ASHA) ซึ่งสนใจเรื่องเพศศึกษาและสนับสนุนในการจัดการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนอย่างเต็มที่โดยสมาคมได้ช่วยให้มีการจัดทำโครงการสอนเพศศึกษาขึ้นในโรงเรียนตามรัฐต่างๆ รวม 19 รัฐ และในปี พ.ศ. 2507 ได้มีการก่อตั้งสภาส่งเสริมความรู้เรื่องเพศและเพศศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา (The Sex Information and Education Council of the United States) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการทางการศึกษาด้านเพศศึกษาโดยเฉพาะทั้งในด้านเนื้อหา วิธีสอนและวัสดุอุปกรณ์ จึงเป็นผลให้การเรียนการสอนเพศศึกษาเกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา

สุชาติ โสภประยูร (2525 : 193) ได้กล่าวถึง การเรียนการสอนเพศศึกษาในประเทศแคนาดาว่า เมื่อปี 2508 ในประเทศแคนาดายังไม่มีสถาบันฝึกหัดครูในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย ทั้งของรัฐและเอกชนที่จัดให้มีการเรียนการสอนวิชาการศึกษาชีวิตครอบครัวหรือ

เพศศึกษาให้แก่สตรีนักศึกษาที่เรียนทางคานศึกษาศาสตร์เลย สำหรับการสอนเพศศึกษาโดยตรงในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่ยังไม่มีเช่นกัน และในบางโรงเรียนเมื่อสอนถึงเรื่องการสืบพันธุ์ซึ่งมีอยู่ในหน่วยของวิชาสุขศึกษา หรือวิชาวิทยาศาสตร์ก็ต้องจัดแบ่งให้นักเรียนชายและนักเรียนหญิงแยกกันเรียนคนละห้อง บางโรงเรียนมีการเชิญแพทย์หรือพยาบาลมาบรรยายเรื่องเพศเป็นครั้งคราว แต่มีอยู่หลายโรงเรียนได้เริ่มแทรกเนื้อหาวิชาการศึกษาชีวิตครอบครัวและเพศศึกษาเข้าไปในวิชาต่างๆ ของหลักสูตรบ้างแล้ว เช่น แทรกเข้าไปในวิชา การพัฒนาบุคคล จิตวิทยา สังคมวิทยา ทักษะศิลป์และชีววิทยา เป็นต้น

ในประเทศอิสราเอลได้เริ่มการสอนเพศศึกษามาเป็นเวลานานกว่า 20 ปีแล้ว การสอนเพศศึกษาที่มีชื่อเสียงของประเทศที่คิบบุตซ์ (Kibbutz) ซึ่งเป็นชุมชนที่คนมาอยู่รวมกันทำงานร่วมกัน จัดรูปแบบการปกครองแบบสังคมนิยม แต่คนในชุมชนมีเสรีภาพที่จะไปจากชุมชนนี้ได้ทุกเมื่อ ซึ่งเอ็ม อาลอน (M. Alon 1972 : 2) ได้กล่าวถึงการสอนเพศศึกษาในคิบบุตซ์ว่า มีลักษณะสำคัญ 2 ประการคือ 1. การสอนเพศศึกษาจัดเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเรื่องบุคลิกภาพทั้งหมด โดยมุ่งที่จะหล่อหลอมค่านิยมทางเพศให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมคิบบุตซ์ 2. ความรับผิดชอบในการสอนเพศศึกษาไม่ใช่เป็นของบิดามารดาฝ่ายเดียว แต่ส่วนใหญ่จะต้องเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของนักการศึกษาและนักปกครองด้วยเช่นกัน และใน พ.ศ. 2515 คณะรัฐมนตรีของอิสราเอลได้ออกแถลงการณ์เกี่ยวกับการสอนเพศศึกษา โดยคำแนะนำของคณะกรรมการร่วมระหว่างกระทรวงสาธารณสุขว่า ต้องให้โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั่วประเทศทำการสอนเพศศึกษาเข้าไปในหลักสูตรของโรงเรียนทุกแห่งด้วย

จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนเพศศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ เริ่มจากการให้ความรู้เรื่องเพศกันภายในครอบครัวก่อน ต่อมาเมื่อสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป เกิดปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศมากขึ้นทำให้มีผู้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเรียนการสอนเพศศึกษา จึงบรรจุวิชาเพศศึกษาสอดแทรกเข้าไปในวิชาต่างๆ ของหลักสูตรทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยมีจุดประสงค์เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศที่เกิดขึ้นและให้เยาวชนของชาติมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง

ความมุ่งหมายของการเรียนการสอนเพศศึกษา

สุชาติ โสภประยูร (2521 : 175) โทกล่าวถึง ความมุ่งหมายของการสอนเพศศึกษา เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้หรือมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับเพศ 3 ด้าน

1. ความรู้ หรือสติปัญญาเกี่ยวกับเรื่องเพศ ซึ่งมีความจำเป็นในการสร้างเสริมแนวความคิด บุคลิกลักษณะ ความเจริญเติบโต และพัฒนาการทางเพศให้ดำเนินไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม
2. หัตถ์คติหรือจิตใจเกี่ยวกับเรื่องเพศ เพื่อชี้แนวทางให้นักเรียนใคร่จักเลือกศึกษาหาความรู้ หรือประสบการณ์ที่ถูกต้อง และตั้งใจใฝ่ปฏิบัติ หรือประพฤติตนเกี่ยวกับเรื่องเพศได้อย่างที่ตนเองพอใจและสั่งสมยอมรับ
3. การปฏิบัติ หรือความประพฤติเกี่ยวกับเรื่องเพศ ซึ่งมีความจำเป็นในการสร้างเสริมบุคลิกภาพและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้แก่แก่นักเรียนโดยตรง เพื่อประโยชน์ในด้านสุขภาพ สวัสดิภาพ และการปรับปรุงตัวทางเพศของนักเรียน

หัตถ์นัย อินทรสุขศรี (2521 : 61) โทกล่าวถึง ความมุ่งหมายของการสอนเพศศึกษาว่า เพื่อต้องการให้รู้และปลูกฝังหัตถ์นคติค่านิยม และความคิดที่ถูกต้องเหมาะสม สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย (2525 : 2) โทกล่าวถึง ความมุ่งหมายของการสอนเพศศึกษา ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศ และเพื่อแก้ไขความเชื่อความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับเพศ ให้มีความเข้าใจทั้งในด้านพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ ตลอดจนรู้จักหน้าที่ที่รับผิดชอบครอบครัวของตนเอง และสังคมโดยรวม
2. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อเรื่องเพศ มีเจตคติที่ดีต่อเพศตรงข้าม มีความตระหนักมีจริยธรรม และตัดสินใจปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมในเรื่องพฤติกรรมทางเพศ
3. เพื่อให้มีการประพฤติปฏิบัติทางเพศที่ถูกต้องเป็นที่ยอมรับของสังคม ตลอดจนให้มีความพัฒนาการทางเพศเป็นไปอย่างสมบูรณ์

เอสเตอร์ ดี ชูลส์ และแซลลี อาร์ วิลเลียมส์ (Ester D. Schulz and Sally R Williams 1969 : 7) โทกล่าวถึง ความมุ่งหมายสำคัญที่สุดของการสอนเพศศึกษาว่า

ก็เพื่อต้องการจะช่วยเด็กให้รู้จักคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศได้อย่างถูกต้อง และรู้จักแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางเพศได้อย่างฉลาด โดยที่ตัวเด็กเองก็พอใจและพึงพอใจยอมรับ

จากแนวความคิดเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการเรียนการสอนเพศศึกษาที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่ามีความมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศที่ถูกต้อง ปฏิบัติกิจที่ถูกต้องและมีการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมในเรื่องเพศเป็นสำคัญ

เนื้อหาเพศศึกษาในหลักสูตร

ในหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีวิชาต่างๆ บรรจุอยู่มากมาย รวมทั้งยังมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรอีกหลายอย่าง แต่จะเห็นได้ว่า ไม่มีชื่อว่า "เพศศึกษา" ปรากฏอยู่เลย ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าไม่มีเพศศึกษาหรือการศึกษาเรื่องเพศอยู่ในหลักสูตร ทั้งนี้เพราะตามลักษณะและธรรมชาติของเพศศึกษาหรือความรู้เรื่องเพศนั้น เนื้อหาที่ประกอบกันเป็นความรู้เรื่องเพศมี 4 ลักษณะด้วยกัน (สุชาติ โสมประยูร 2525 : 6) คือ

1. ลักษณะทางชีววิทยาของความรู้เรื่องเพศ ได้แก่ เรื่องที่เกี่ยวกับกายวิภาค และสรีรวิทยาของร่างกายมนุษย์เป็นส่วนใหญ่ เช่น โครงสร้างและหน้าที่ของอวัยวะต่างๆ ในระบบสืบพันธุ์ของเพศชายและเพศหญิง ลักษณะทางพันธุกรรมที่เกี่ยวกับเพศ ความเจริญเติบโตทางเพศในคานร่างกาย การมีหนวดและรักแร้ เสียงแตก การมีประจำเดือน การสืบพันธุ์ หรือการรวมประเวณี การปฏิสนธิ การตั้งครรภ์ การคลอดบุตร ฯลฯ
2. ลักษณะทางสุขวิทยาของความรู้เรื่องเพศ ได้แก่ เรื่องที่เกี่ยวกับสุขภาพ การรักษาร่างกายให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ หรือความผิดปกติทางเพศ เช่น ข้อควรระวังรักษา และสุขปฏิบัติเกี่ยวกับอวัยวะเพศ ข้อปฏิบัติขณะมีประจำเดือน การตรวจโลหิตก่อนแต่งงาน กามโรค ความผิดปกติของอวัยวะเพศ ฯลฯ
3. ลักษณะทางจิตวิทยาของความรู้เรื่องเพศ ได้แก่ เรื่องที่เกี่ยวกับจิตใจและอารมณ์ เช่น ความเจริญเติบโตทางเพศในคานจิตใจและอารมณ์เมื่อย่างเข้าสู่วัยรุ่น แรงขับทางเพศ การระบายอารมณ์ทางเพศ หันหนีคดีต่อเพศตรงข้าม ความรัก ความต้องการ หรือความรู้สึกทางเพศ ความผิดปกติทางคานจิตใจและอารมณ์

4. ลักษณะทางสังคมวิทยาของความรู้เรื่องเพศ ได้แก่ เรื่องที่เกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับสังคม และมาตรฐานความประพฤติ หรือกฎเกณฑ์ทางสังคม เช่น ความเจริญเติบโตทางเพศในวัยสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ เพศสัมพันธ์ อิทธิพลของเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม การเกี่ยวพาราสี การเลือกคู่ครอง การแต่งงาน ชีวิตสมรส หรือชีวิตครอบครัว การวางแผนครอบครัว ประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆ

จะเห็นได้ว่า เนื้อหาหรือความรู้เรื่องเพศทั้ง 4 ลักษณะที่กล่าวมาแล้วนี้ แต่ละลักษณะย่อมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด การจัดหลักสูตรเพศศึกษาจึงจำเป็นต้องพิจารณาให้มีเนื้อหาสาระผสมผสานกันในเรื่องเนื้อหาหรือความรู้เรื่องเพศทั้ง 4 ลักษณะ ตามสัดส่วนที่เหมาะสม ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในวิชาต่างๆ จึงสอดแทรกหรือผสมผสานเนื้อหาเรื่องเพศมาจน้อยต่างกันตามลักษณะของวิชาและความสัมพันธ์กับเนื้อหาเรื่อง เพศนั้น จึงไม่ปรากฏชื่อวิชาเพศศึกษาในหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยได้เริ่มยอมรับให้มีการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนและบรรจุเข้าไปครั้งแรกในหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2503 มีเนื้อหาสาระกระจายในวิชาต่างๆ เล็กน้อย เช่น เรื่องอวัยวะสืบพันธุ์ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 (กระทรวงศึกษาธิการ 2516 : 32) เรื่องระบบสืบพันธุ์อยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และเรื่องกามโรคในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (กระทรวงศึกษาธิการ 2516 : 30) เป็นต้น ต่อมาผู้บริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มหันมาสนใจเรื่องเพศศึกษา โดยจัดการประชุมสัมมนาอาจารย์ใหญ่ทั่วราชอาณาจักรที่จังหวัดเชียงใหม่ (2516 : 8) ผลจากการสัมมนาเห็นควรวินิจฉัยการสอนเพศศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยจัดเป็นส่วนหนึ่งของวิชาบังคับและวิชาเลือก

ดังนั้นในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการเพิ่มเนื้อหาสาระในบทเรียนต่างๆ ใหม่มากขึ้น เช่น ในวิชาชีววิทยามีเรื่องระบบสืบพันธุ์ของชน การตั้งครรภ์ รอบประจำเดือน และการคุมกำเนิด (กระทรวงศึกษาธิการ 2518 : 222) และในวิชาสุขศึกษา มีเรื่องกามโรค การเปลี่ยนแปลงกายของวัยรุ่น ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ (กระทรวงศึกษาธิการ 2518 : 21-22) เป็นต้น

ปีพุทธศักราช 2521 กระทรวงศึกษาธิการได้ทำการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ โดยจัดบทเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใหม่เรื่องเพศศึกษาไว้ในหลักสูตรวิทยาศาสตร์ ได้แก่ การเจริญเติบโตและการสืบพันธุ์ของชน การผสมเทียมในสัตว์ (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 58)

เป็นต้น และในวิชาสุขศึกษามีเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย และจิตใจ การใช้บริการทางการแพทย์ (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 83-86) เป็นต้น ส่วนระดับประถมศึกษา ได้มีการสอดแทรกเนื้อหาทางเพศศึกษาใหม่มากขึ้นในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เกี่ยวกับหน่วยเรื่องตัวเรา กล่าวถึง อวัยวะที่สำคัญของร่างกายและหน่วยเรื่องสัตว์ กล่าวถึง วิธีการสืบพันธุ์ของสัตว์ที่ออกลูกเป็นตัว (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 218)

ปีพุทธศักราช 2524 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีบทเรียนเรื่องเพศศึกษาสอดแทรกอยู่ในหลายวิชา เช่น ในวิชาศกษกรรม มีเรื่องเกี่ยวกับการเลี้ยงและอบรมเด็ก พัฒนาการครอบครัวและเด็ก เป็นต้น ในวิชาสุขศึกษามีเรื่องเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ การเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศ สุขปฏิบัติเกี่ยวกับอวัยวะสืบพันธุ์ และการควบคุมอารมณ์ทางเพศ ในวิชาชีววิทยามีเรื่องเกี่ยวกับการสืบพันธุ์ การเจริญเติบโต และการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม เป็นต้น

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ได้ปรับปรุงหลักสูตรชีววิทยาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (นันทิยา บุญเกลือบ 2527 : 47-49) คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรได้เสนอจุดประสงค์ของการศึกษาวิชาชีววิทยาไว้ดังนี้

1. หลักสูตรวิชาชีววิทยาควรให้นักเรียนได้รับความรู้ทางชีววิทยาที่
  - 1.1 ถูกต้องและทันสมัย
  - 1.2 ครอบคลุมหลักการซึ่งช่วยให้เข้าใจข้อมูลต่าง ๆ ทางชีววิทยา
  - 1.3 อาจใช้เป็นรากฐานของการศึกษาวิชาชีววิทยาขั้นสูงต่อไปได้
  - 1.4 อาจนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันได้
  - 1.5 แสดงถึงความสำคัญของวิชาชีววิทยาที่มีต่อการเกษตร การแพทย์และสาธารณสุข การอุตสาหกรรม ตลอดจนสังคมศาสตร์และประชากรศาสตร์
  - 1.6 ชักจูงให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะศึกษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของท้องถิ่นนั้น ๆ
  - 1.7 ชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งผลร้ายของการทำลายสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

2. หลักสูตรวิชาชีววิทยาคอร์โทนักเรียนตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่าง
  - 2.1 ความรู้ในแขนงต่าง ๆ ในวิชาชีววิทยา
  - 2.2 ความรู้ทางชีววิทยากับความรู้ในสาขาวิชาอื่น ๆ
  - 2.3 ความรู้ทางชีววิทยากับขนบธรรมเนียมประเพณีทางสังคมและวัฒนธรรม

ของชาติไทย

3. หลักสูตรวิชาชีววิทยาคอร์โทนักเรียนได้ตระหนักถึงประโยชน์ของวิชาชีววิทยา ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางทฤษฎีและการประยุกต์ความรู้เหล่านั้นให้เกิดประโยชน์
4. หลักสูตรวิชาชีววิทยาคอร์โทนักเรียนเข้าใจระบบของการคิดทางวิทยาศาสตร์
5. หลักสูตรวิชาชีววิทยาคอร์โทนักเรียนตระหนักว่า ชีววิทยาเป็นวิทยาศาสตร์ที่มีขอบเขตความรู้กว้างขวาง มีความรู้ใหม่เพิ่มขึ้นตลอดเวลา และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อาจเปลี่ยนแปลงได้

6. จุดประสงค์ทางทักษะ หลักสูตรวิชาชีววิทยาคอร์โทนักเรียนเกิดทักษะใน
  - 6.1 การคิดอย่างมีเหตุผล
  - 6.2 การพิจารณาคัดเลือกความเหมาะสมของข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับปัญหาชีววิทยา
  - 6.3 การประยุกต์ความรู้ทางชีววิทยาให้เป็นประโยชน์กับชีวิตประจำวันทั้งของส่วนบุคคลและส่วนรวมซึ่งในการประยุกต์ควรรวมถึง

6.3.1 การประยุกต์หลักการทางนิเวศวิทยาให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีพของบุคคลและของชุมชน

6.3.2 การประยุกต์ความรู้ทางค่านชีววิทยาเพื่อการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดความผาสุกแก่ประชาชนและความเจริญของประเทศ

นอกจากนี้คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรได้กำหนดเนื้อหาวิชาชีววิทยาในหลักสูตรไว้ดังนี้

1. สรีรวิทยา
2. นิเวศวิทยา
3. การสืบพันธุ์และการเจริญเติบโต
4. พันธุศาสตร์และวิวัฒนาการ
5. เชล

6. อนุกรมวิธาน

7. จุลชีววิทยา

โดยจกัคำทับเนื้อหาวิชาชีววิทยาแบบบันไดเวียน (Multiple Approach หรือ Spiral System) คือ เนื้อหาแต่ละเรื่องแบ่งเป็นส่วนพื้นฐานและส่วนที่ลึกซึ้งขึ้น ใ้ผู้เรียนเรียนส่วนที่เป็นพื้นฐานในเทอมแรกๆ เรื่องเสียก่อน แล้วจึงให้เรียนส่วนที่ลึกซึ้ง เช่น เรื่องนิเวศวิทยา ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรียนเกี่ยวกับระบบนิเวศ การถ่ายทอดพลังงานและประชากร ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรียนเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

สำหรับลักษณะการเสนอเนื้อหาวิชาชีววิทยาก็เป็นทำนองเดียวกับวิชาวิทยาศาสตร์สาขาอื่น โดยยึดแนวทางของกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ จัดกิจกรรมที่ผสมผสานระหว่างการใ้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะการไตสวนจากธรรมชาติกับการใ้ผู้เรียนใ้รับความรู้ความเข้าใจในหลักการทางชีววิทยา และแนวทางในการจัดกิจกรรมยึดการทดลอง เป็นส่วนใหญ่

ส่วนเนื้อหาพิเศษที่ศึกษาซึ่งมีอยู่ในวิชาชีววิทยานั้นมีระบุไว้ในจุดประสงค์ด้านเนื้อหาของบทเรียนบทต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในคู่มือครูวิชาชีววิทยา ฉบับปีที่พุทธศักราช 2524 ซึ่ง สสวท.ได้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการเรียนการสอนชีววิทยา รายละเอียดของเนื้อหาพิเศษที่ศึกษาซึ่งมีอยู่ในบทเรียนต่าง ๆ นั้น มีดังนี้

1. บทเรียนเรื่อง การสืบพันธุ์ อยู่ในหนังสือแบบเรียนวิชาชีววิทยา เล่ม 4 (สสวท. 2525 : 30) ไ้แก่ อวัยวะสืบพันธุ์เพศชาย ประกอบด้วย แผลงสร้างเซลล์สืบพันธุ์ แผลงเก็บเซลล์สืบพันธุ์ แผลงสร้างน้ำเลี้ยงเซลล์สืบพันธุ์และหอน้ำเซลล์สืบพันธุ์ ส่วนอวัยวะสืบพันธุ์ของเพศหญิง ประกอบด้วยแผลงสร้างเซลล์สืบพันธุ์และอวัยวะที่ช่วยใ้ไข่ที่ผสมแล้วเจริญเติบโต ไข่ที่ใ้รับการผสมแล้วจะเจริญเติบโตในมดลูก ซึ่งเป็นอวัยวะที่ทำหน้าที่ส่งอาหารใ้แก่ทารก น้ำของเสียออกจากทารก และป้องกันอันตรายจากการกระทบกระเทือน การคลอดทารกอาศัยการทำงานของผนังมดลูก และการคุมกำเนิดมีหลายวิธีแต่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ การป้องกันการตั้งครรภ์

2. บทเรียนเรื่อง การเจริญเติบโต อยู่ในหนังสือแบบเรียนวิชาชีววิทยา เล่ม 4 (สสวท. 2525 : 50) ไ้แก่ การเจริญเติบโตของคนตั้งแต่ยังเป็นตัวอ่อน ซึ่งมีโครงสร้างที่สำคัญคือ รกซึ่งเป็นบริเวณที่ติดต่อกับแม่เพื่อรับอาหาร แลกเปลี่ยนก๊าซและขับถ่าย นอกจากนี้ในขณะที่เกิดรอกจะมีการสร้างถุงน้ำคร่ำหุ้มรอบ ๆ ตัวอ่อน

3. บทเรียนเรื่องการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม อยู่ในหนังสือแบบเรียนวิชาชีววิทยา เล่ม 4 (สสวท. 2525 : 75-76) โต้แย้ง การถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมจากรุ่นพ่อแม่ไปสู่รุ่นหลาน ส่วนใหญ่เป็นไปตามหลักของเกรเกอร์ เมนเดล กล่าวคือ ยีนที่ควบคุมลักษณะทางพันธุกรรมซึ่งอยู่กันเป็นคู่จะต้องแยกออกจากกันตามกระบวนการของไมโอซิสไปอยู่ในเซลล์สืบพันธุ์ต่างเซลล์กัน และจะมีโอกาสสามารถรวมกันใหม่เมื่อเซลล์สืบพันธุ์ของฝ่ายพ่อและฝ่ายแม่ผสมกัน แต่การถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมอีกหลายลักษณะอาจไม่เป็นไปตามกฎของเมนเดล นอกจากนี้ลักษณะบางลักษณะถูกควบคุมโดยโพลียีนและมัลติเปิลอัลลีลส์ การแสดงออกของฟีโนไทป์นอกจากถูกควบคุมโดยจีโนไทป์แล้ว บางลักษณะยังมีอิทธิพลต่อการแสดงออกอีกด้วย ลักษณะทางพันธุกรรมที่มีความแปรผันแบบต่อเนื่องมักจะมีอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมมาเกี่ยวข้องด้วย

4. บทเรียนเรื่องฮอร์โมน อยู่ในหนังสือแบบเรียนวิชาชีววิทยา เล่ม 5 (สสวท. 2525 : 42 - 43) โต้แย้ง ฮอร์โมนเป็นสารเคมีที่ผลิตขึ้นจากต่อมไร้ท่อ จะลำเลียงไปตามระบบหมุนเวียนโลหิตเพื่อไปทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของระบบต่างๆ ในร่างกาย และต่อมที่ทำหน้าที่ผลิตฮอร์โมนเกี่ยวกับเพศ คือ ต่อมใต้สมองและอวัยวะเพศ

5. บทเรียนเรื่องยีนและโครโมโซม อยู่ในหนังสือแบบเรียนวิชาชีววิทยา เล่ม 6 (สสวท. 2525 : 28) โต้แย้ง ยีนเป็นหน่วยพันธุกรรมที่อยู่บนโครโมโซม ประจักษ์พยานที่ช่วยสนับสนุนในเรื่องนี้มีหลายชนิด โต้แย้ง การศึกษาองค์ประกอบของเซลล์สืบพันธุ์ ลักษณะของรุ่นลูกที่เกิดจากการศึกษาความผิดปกติของลักษณะบางอย่างของคน ซึ่งเนื่องมาจากการมีโครโมโซมผิดปกติ โครโมโซมเส้นหนึ่งๆ มียีนเป็นจำนวนมาก โครโมโซมเพศมีส่วนเกี่ยวข้องกับ การกำหนดเพศของคน การถ่ายทอดลักษณะบางลักษณะเกี่ยวข้องกับยีนบนโครโมโซม มิเวเตชัน เป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้เกิดลักษณะใหม่ในสิ่งมีชีวิตในรุ่นต่อไป มีทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และจากการกระทำของมนุษย์

กิจกรรมการเรียนการสอนเพศศึกษา

ในปัจจุบันการให้ความรู้เรื่องเพศแก่เยาวชนนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญ ซึ่งควรจะได้ดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปเป็นแนวทางสำหรับแก้ปัญหาและตัดสินใจ เรื่องเกี่ยวกับเพศได้อย่างถูกต้อง ทั้งข้อเสนอแนะของเสนอ อินทรสุทธิ์ (2518 : 277-279) ที่กล่าวถึง การสอนเพศศึกษาว่า ควรมีวิธีการให้ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาในโรงเรียน โดยถือหลักดังนี้

1. ต้องถือว่าเพศศึกษานั้นไม่มีหลักสูตรและไม่จัดอยู่ในตารางเรียน ควรจัดให้เรียนเป็นพิเศษนอกตารางเรียน
2. การให้เพศศึกษา ไม่ควรใช้การสอนแบบปาฐกถา ควรแบ่งเป็นกลุ่มเล็กๆ และสอนแบบคุยกัน
3. การสอนจะต้องแบ่งพวกกัน คือ แยกชาย-หญิง (เพื่อให้เด็กกล้าถามเรื่องที่สงสัย)
4. สอนโดยการตั้งเรื่องขึ้นมา ผู้สอนพูดเล่าเรื่องย่อ ๆ จากนั้นให้เด็กออกความเห็นซักถาม แล้วช่วยกันสรุปเรื่อง
5. ควรมียกย่องสำหรับรับความคึกคักเห็นหรือคำถาม แล้วนำปัญหานั้น ๆ มาพูดคุยกันต่อไป
6. ต้องสอนด้วยหลักวิชาอันถูกต้อง ปัญหาใดที่ไม่แน่ใจต้องค้นคว้า ถามผู้รู้ให้แน่ใจเสียก่อน
7. เรื่องใดที่เห็นว่าไม่อาจให้การอบรมได้ถูกต้อง หรือเป็นเรื่องพิเศษควรหาโอกาสเชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญคนนั้น ๆ มาให้การอบรมเป็นพิเศษ
8. ในการสอนต้องมีอุปกรณ์ให้พร้อม เช่น ตำรา ภาพเขียน สไลด์ รูปปั้น ภาพยนตร์ ฯลฯ จะช่วยให้เด็กเข้าใจได้มาก

นอกจากนี้ เติ้มสิริ บุณยสิงห์ (2518 : 154) ได้เสนอการวางแผนเพื่อการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนไว้ คือ

1. ต้องมีการวางแผนความล้ำดับชั้นและมีวิธีการที่ถูกต้องตามหลักการศึกษา
2. ต้องอาศัยและรวบรวมอุปกรณ์การสอน 1 ชิ้น สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ โสภทัศน์ศึกษา และอุปกรณ์ที่เหมาะสมอื่น ๆ
3. มีแผนการฝึกหัดครู และการอบรมครูประจำการ
4. เลือกผู้สอนให้เหมาะสมกับหน้าที่
5. ต้องมีการค้นคว้า ทดลอง ประเมินผล หลังจากทำเมื่องานแล้ว

สุชาติ โสภประชูร (2525 : 208 - 209) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการเรียนการสอนเพศศึกษา ไว้ดังนี้

1. ก่อนจะเริ่มบทเรียนเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา ควรจะรอให้ครูและนักเรียนมี

ความคุ้นเคยกันดีเสียก่อน เพื่อให้ทั้งครูและนักเรียนได้ศึกษาและเข้าใจซึ่งกันและกันดียิ่งขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ครูได้สร้างบรรยากาศแห่งความเป็นกันเอง เพื่อให้เด็กรู้สึกว่าคุณเองมีความสามารถและมีความกล้าพอที่จะซักถามปัญหาหรือแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ได้อย่างเสรี จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนตามความสนใจและตรงตามความต้องการมากขึ้น

2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ควรจะแสวงหากิจกรรมที่ช่วยสร้างทัศนคติ ความเข้าใจอันดี และมีความคิดวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งจะ เป็นเครื่องช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ และรู้จักเลือกหรือตัดสินใจได้อย่างฉลาด รวมทั้งรู้จักควบคุมหรือเหนี่ยวรั้งจิตใจ และไม่ตกเป็นทาสของอารมณ์ โดยกิจกรรมหรือวิธีการนั้น ๆ จะต้องไม่มุ่งไปที่การส่งเสริมความรู้แต่เพียงอย่างเดียว

3. ควรใช้กล่องคำถาม (Question - box) บ้างในโอกาสอันควร โดยให้นักเรียนเขียนคำถามในตะกราะกระดาษแล้วใส่ลงไปในกล่องที่จัดไว้ เวลาครูตอบควรจะต้องตอบตรงไปตรงมา

4. การอภิปรายถึงเรื่องเพศในห้องเรียน ควรจะเป็นไปอย่างตรงไปตรงมา ปราศจากอารมณ์และไม่ควรแสดงความกระตือรือร้น สำหรับครูนั้นควรจะต้องพูดถึงเรื่องเพศให้เหมือนกับการพูดหรือการอธิบายในการสอนวิชาอื่น ๆ

5. การให้นักเรียนอ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องเพศ ครูควรเป็นผู้แนะนำว่าหนังสือเล่มใดควรอ่านและหนังสือเล่มใดไม่ควรอ่าน นอกจากนี้การให้นักเรียนอ่านหนังสือหรือวารสารหรือเอกสารต่าง ๆ ยังเป็นการช่วยให้นักเรียนพร้อมที่จะอภิปรายปัญหาในห้องเรียนได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

6. ถ้าเป็นโรงเรียนสหศึกษา การสอนเพศศึกษาโดยทั่วไป ควรจะจัดสอนรวมกันทั้งเพศชายหรือหญิง นอกจากบางบทเรียนก็จำเป็นต้องแยกเพศสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการอภิปรายเรื่องเฉพาะเพศในระดับชั้นมัธยม เพราะจะทำให้การอภิปรายในเรื่องนั้น ๆ ตรงไปตรงมา เป็นเรื่องธรรมดา และรู้สึกสนุกสนานถ้าไม่มีเพศตรงข้ามเข้ามาอยู่ด้วย

7. บทเรียนที่ใส่สอนควรจะต้องเลือกให้ตรงตามความสนใจ ความต้องการของเด็ก และปัญหาทางเพศ ตามลักษณะความเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก

8. ครูควรจะต้องจัดหาคำศัพท์หรือประมวลคำทางด้านวิทยาศาสตร์ทางเพศ รวมทั้งคำสุภาพต่าง ๆ ที่จะใช้อธิบายเรื่องอวัยวะเพศหรือพฤติกรรมทางเพศไว้ให้เพียงพอ เมื่อนักเรียนฟังแล้วจะได้ไม่เกิดอารมณ์หรือทัศนคติไปในทางที่ไม่ดี

9. การเลือกใช้อุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับบทเรียน นับว่าเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้เรื่องเพศได้มาก

จะเห็นได้ว่า ในวงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของไทยยังถือว่า การเรียนการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนเป็นสิ่งใหม่ ฉะนั้น จึงอาจมีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการเรียนการสอน เนื่องจากอดีตที่ผ่านมาการศึกษาของไทยมิได้ให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนเพศศึกษาเท่าที่ควร รวมทั้งไม่มีการวางแผนเตรียมตัวครูผู้สอนไว้ล่วงหน้า เมื่อเพศศึกษามีบทบาทมากขึ้น ผู้สอนจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อเนื้อกัน ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ ทั้งในเรื่องเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และครูจะต้องควบคุมบรรยากาศในห้องเรียนให้เป็นบรรยากาศแห่งวิชาการโดยแท้จริง (สสวท. 2525 : 43) จึงจะทำให้การเรียนการสอนเพศศึกษานั้นมีประสิทธิภาพตรงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

การวัดและการประเมินผล

การวัดและการประเมินผลเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการเรียนการสอนที่ต้องใช้วิธีการที่สอดคล้องกับส่วนอื่นคือ เนื้อหาวิชาและวิธีสอนด้วย การเรียนการสอนจึงจะบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้มากที่สุดและประเมินผลยังสามารถชี้ให้เห็นถึงสภาวะการเรียนการสอนกับความมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ว่าเป็นไปได้อย่างไร หรือบรรลุผลได้มากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้ยังช่วยให้ผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นกว่าเดิม (ประวิตร ชูศิลป์ 2524 : 12)

ดังนั้นเมื่อมีการเรียนการสอนแล้วจะต้องมีการวัดและประเมินผลเพื่อจะได้นำความก้าวหน้าของนักเรียน ทั้งนี้เพราะการวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการต่อเนื่องของการเรียนการสอน และผู้สอนต้องเข้าใจลักษณะของการวัดและประเมินผลเพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ ซึ่งบุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2519 : 6) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของการประเมินผลไว้ 6 ประการ คือ

1. เป็นการรวบรวมพฤติกรรมทั้งหมดของนักเรียนซึ่งได้จากการวัดผลหลายแบบหลายวิธี
2. เป็นการคาดคะเน หรือแปลความก้าวหน้าของเด็กในด้านความสามารถว่าบรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่

3. เป็นการกระทำที่ต่อเนื่องจากการเรียนการสอนและกระทำต่อเนื่องตลอดเวลา
4. เป็นการกล่าวถึงจำนวนหรือปริมาณ
5. เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพส่วนรวมของตัวนักเรียน
6. เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องของสัมพันธ์กันระหว่างตัวครู นักเรียน และผู้ปกครอง

พิตร ทองชั้น (2524 : 8-9) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการวัดผล ไว้ดังนี้

1. การวัดผลจะต้องวัดทุก ๆ ด้านของผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นทางอารมณ์ สังคมและสติปัญญา ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการศึกษา
2. การวัดผลจะต้องใช้วิธีการวัดผลหลาย ๆ เทคนิค จะใช้ครอบคลุมพฤติกรรมของผู้เรียนใหม่มากที่สุด ในหลาย ๆ แบบ
3. การวัดผลจะต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลด้วย เช่น เกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เราให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบตนเองเป็นระยะ เพื่อให้เขามีส่วนร่วมในการที่จะพัฒนาตัวเองด้วย
4. การวัดผลทุกครั้งจะต้องให้เด็กทราบ พร้อมทั้งนั้นก็ควรให้มีการปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคล
5. การวัดผลจะต้องวัดผลบ่อย ๆ วัดทุกครั้งที่มีการเรียนการสอน และวัดครั้ง ๆ ให้มีปริมาณพอดี

ประวิตร ชูศิลป์ (2524 : 14) ได้กล่าวถึงการดำเนินการประเมินผลไว้ 2 แบบ คือ

1. การประเมินผลย่อย (Formative Evaluation) หรือการประเมินผลระหว่างภาค เป็นการประเมินผลหลังจากได้ทำการสอนจบบทเรียนหนึ่ง ๆ หรือตอนหนึ่ง ๆ เพื่อความมุ่งหมายที่จะนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและให้ความช่วยเหลือหรือจัดการสอนซ่อมเสริมในเนื้อหาหรือส่วนที่ผู้เรียนยังมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของบทเรียนนั้น ๆ

2. การประเมินผลรวม (Summative Evaluation) หรือการประเมินผลปลายภาคเรียน เป็นการประเมินผลภายหลังจากที่ได้เรียนจบรายวิชาเมื่อสิ้นภาคเรียน เพื่อทราบผลการพัฒนาการด้านการเรียนรู้ทั้งหมดในรายวิชาที่เรียนว่า เมื่อถึงปลายภาคเรียน นักเรียนมีความสามารถในระดับใด หรือในขอบเขตเนื้อหา นั้น ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลง

พฤติกรรมเพียงใด มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนมากขึ้นเพียงใด ทั้งยังสามารถนำไปใช้ในการ
จัดลำดับผลการเรียนและทัศนใจใจ - ตก ในชั้นสุดท้ายด้วย

ไพศาล หวังธานี (2526 : 3-6) ได้กล่าวถึงการประเมินผลว่า เป็นกระ
บวนการติดตามผลการปฏิบัติว่าได้ผลตรงตามเป้าหมายเพียงใด ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ
ตามที่กำหนดไว้มากขึ้นเพียงใด โดยแบ่งบทบาทของการประเมินผลเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การประเมินผลเพื่อประเมินผลการเรียน (Summative Evaluation)
เป็นการวัดเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบ หรือพิจารณาผลการเรียนโดยสรุปว่า ผู้เรียน
แต่ละคนเก่งหรืออ่อน ดีหรือเลวเพียงใด ใครมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้
มากขึ้นเพียงใด การประเมินผลประเภทนี้จะดำเนินการเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน
สอนทั้งหมด การประเมินผลเพื่อประเมินผลการเรียนจึงทำหน้าที่ตรวจสอบว่า
เมื่อใช้เวลาเรียนในการเรียนเท่ากัน ผู้เรียนคนใดเก่งอ่อนมากขึ้นกว่ากันเพียงใด
2. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (Formative Evaluation)
เป็นการวัดที่มีเป้าหมายในการค้นหาข้อบกพร่องในการเรียนของผู้เรียน เพื่อจะได้
ให้การช่วยเหลือหรือแก้ไขข้อบกพร่องเหล่านั้น จึงถือว่าการวัดที่ไทยประโยชน์
อย่างมากต่อผู้เรียน เพราะจะได้รับการช่วยเหลือแนะนำในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับการ
การเรียนเป็นระยะๆ ไป การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นการวัด
เพื่อค้นหาว่า เด็กคนใดควรใช้เวลาในการเรียนเพิ่มมากขึ้นจึงจะมีความสามารถ
ต่างๆ ใกล้เคียงกับคนอื่นๆ

นอกจากนี้เบนจามิน เอส บลูม และคณะ (Benjamin S. Bloom and others
1971 : 22 - 23) ได้สรุปการประเมินผลตามบทบาทที่ต้องใช้ออกเป็น 3 แบบ คือ

1. การประเมินผลย่อย (Formative Evaluation)
เป็นการประเมินผลในขณะที่ดำเนินการสอนจบไปแต่ละบทเรียน เพื่อตรวจดูว่าเด็กบกพร่อง
หรือไม่ตรงไหน และควรแก้ไขอย่างไร
2. การประเมินผลรวม (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผล
เมื่อจบหน่วยการเรียนหนึ่งๆ อาจเป็นตอนจบเทอม กลางเทอมหรือสิ้นปี
3. การประเมินผลวินิจฉัย (Diagnostic Evaluation) เป็นการประเมิน
ผลในแต่ละหน่วยการเรียนเพื่อค้นหาว่าเด็กบกพร่องตรงไหน ควรจะจัดการแก้ไขและสอน
ซ่อมเสริมตรงไหนไ้บ้าง นอกจากนี้ยังใช้ในการพิจารณาว่าเด็กเรียนรู้ไปถึงขั้นไหนซึ่งมี

ประโยชน์สำหรับการเริ่มการสอนบทเรียนต่อไป

นอร์แมน อี กรอนลันด์ (Norman E. Gronlund 1976 : 18) ได้กล่าวถึงชนิดของการประเมินผลไว้ดังนี้

1. การประเมินผลย่อย (Formative Evaluation)

เป็นการวัดความก้าวหน้าของนักเรียนระหว่างเรียน (Learning Progress) เพื่อเป็นการป้อนข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) ทั้งนักเรียนและครูไ้รู้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการเรียนการสอน ส่วนทางคานครูก็จะใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอนโดยตรงมิใช่เพื่อนำผลไปใช้ในการให้ระดับคะแนน

2. การประเมินผลรวม (Summative Evaluation)

เป็นการประเมินผลภายหลังจากการที่ได้เรียนจบรายวิชาเมื่อสิ้นสุดภาคเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพียงใด มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนมากน้อยเพียงใด การประเมินผลรวมนี้อาจใช้วิธีการประเมินผลงาน การประเมินค่าการกระทำต่างๆ ของนักเรียน เช่น การรายงานปากเปล่า และการปฏิบัติการทดลอง เป็นต้น

จากแนวความคิดของนักการศึกษาทั้งของไทยและต่างประเทศที่กล่าวถึงการประเมินผลการเรียน สามารถสรุปการประเมินผลการเรียนได้เป็น 2 แบบ คือ การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียน และการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน

นอกจากนี้คำมระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (กรมวิชาการ 2529 : 2-3) ได้กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนไว้ดังนี้

1. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียน ให้ถือปฏิบัติดังนี้

1.1 แจ้งให้ผู้เรียนทราบจุดประสงค์การเรียนรู้อและเกณฑ์ขั้นต่ำของการผ่านรายวิชา ก่อนสอนรายวิชานั้น

1.2 ประเมินผลก่อนเรียนเพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานของผู้เรียน

1.3 ประเมินผลระหว่างเรียนเป็นระยะๆ เพื่อศึกษาผลการเรียน เพื่อจัดการสอนซ่อมเสริม และเพื่อนำผลการประเมินไปรวมกับการประเมินผลปลายภาคเรียน

1.4 การประเมินผลระหว่างภาคเรียนใหม่ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้อและประเมินให้ครอบคลุมเหตุการณ์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย โดย

ให้มีการวัดผลเพื่อเก็บคะแนนรายจุดประสงค์ วัดผลระหว่างภาคเรียน และประเมินผลค่าน
จิตพิสัย

1.5 ให้กลุ่มโรงเรียนกำหนดจุดประสงค์ที่จะวัดผลระหว่างภาคเรียนไว้เป็น
หลักฐาน

1.6 ให้โรงเรียนกำหนดจุดประสงค์ที่จะวัดผลเพื่อเก็บคะแนนและกำหนด
พฤติกรรมค่านจิตพิสัยที่จะประเมินสำหรับแต่ละรายวิชาไว้เป็นหลักฐาน

1.7 คะแนนระหว่างภาคเรียน จะต้องประกอบด้วยคะแนน 3 ส่วน คือ
คะแนนจากการวัดผลรายจุดประสงค์ คะแนนจากการวัดผลระหว่างภาค และคะแนนจากการ
ประเมินค่านจิตพิสัยจะขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้

2. การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนแต่ละรายวิชาไปปฏิบัติดังนี้

2.1 วัดผลปลายภาคเรียน เพื่อตรวจสอบผลการเรียนโดยวัดให้ครอบคลุม
จุดประสงค์สำคัญตามที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด ทั้งนี้ กลุ่มโรงเรียนจะต้องกำหนดจุดประสงค์
ไว้เป็นหลักฐาน

2.2 นำคะแนนระหว่างภาคเรียนรวมกับคะแนนปลายภาคเรียนตามอัตรา
ส่วนที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด แลวนำมาเปลี่ยนเป็นระดับผลการเรียน

การเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ในปัจจุบัน มีใ้คนมุ่งให้ผู้เรียนได้รู้ความ
เข้าใจในเนื้อหาวิชาเท่านั้น แต่ยังมีมุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญในการศึกษาค้นคว้าทาง
วิทยาศาสตร์หรือที่เรียกว่า ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และวิธีการสอนที่จะช่วยให้ผู้
เรียนเกิดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ใ้คนนั้น จำเป็นจะต้องให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ
การทดลองและค้นพบด้วยตนเองใ้มากที่สุด ประกอบด้วยลักษณะสำคัญของแนวเรียนวิชา
วิทยาศาสตร์ สสวท.จะไม่แยกเนื้อหาวิชาเป็นภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติการ แต่จะผสมผสาน
เนื้อหาภาคทฤษฎีและปฏิบัติการเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อิงเนื้อหาวิชาและทักษะ
กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปพร้อมๆกัน ดังนั้นการประเมินผลการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์
ซึ่งรวมถึงวิชาชีววิทยา จึงมุ่งวัดพฤติกรรมที่ตองการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ซึ่ง สสวท.ได้รวม
พฤติกรรมที่สำคัญสำหรับเป็นเกณฑ์คือ ผู้เรียนได้เรียนรู้นานหรือลึกซึ้งเพียงใ้ใดไว้ 4
พฤติกรรม คือ

1. ความรู้-ความจำ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการระลึกถึงสิ่งที่เคยเรียนรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง นิยาม ทथุณ แนวความคิด กฎ หรือทฤษฎีต่างๆ

2. ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง ความสามารถในการจำแนกความรู้ได้เมื่อปรากฏอยู่ในรูปใหม่ และความสามารถในการแปลความรู้จากสัญลักษณ์หนึ่งไปอีกสัญลักษณ์หนึ่ง

3. ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (Science Process Skills) หมายถึง ความสามารถในการค้นคว้าที่สำคัญคือ

3.1 การสังเกต การวัดและการบันทึกข้อมูล

3.2 การสร้างและทดสอบสมมติฐานและการแก้ปัญหา

3.3 การจัดการเกี่ยวกับข้อมูล แปลความหมายและการสรุป

4. การนำความรู้ไปใช้ (Application) หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้และวิธีการต่างๆทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ หรือแตกต่างไปจากที่เคยเรียนรู้มา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน

สรุปแล้วการประเมินผลการเรียนการสอน เพศศึกษาในวิชาชีพวิชานั้น ต้องประเมินผลตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์การเรียนรู้ ความหลักสูตรซึ่งกำหนดไว้ในคู่มือครูและการดำเนินการวัดและประเมินผลนั้น ยังต้องรวมเอาเกณฑ์การวัดพฤติกรรมเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ไว้อีกด้วย

ในปัจจุบันนี้ บุคคลหลายฝ่ายได้ให้ความสำคัญการเรียนการสอน เพศศึกษามากขึ้น จะเห็นได้จากการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ทั้งครูผู้สอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับเพศศึกษา นายแพทย์ นักจิตวิทยา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของชาติ ซึ่งจะเห็นได้ว่า การเรียนการสอน เพศศึกษาได้เปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้นักเรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะและการปฏิบัติตนที่ถูกต้องไปด้วยพร้อมกัน เนื้อหาของเพศศึกษาจึงมีลักษณะแบบบูรณาการ สำหรับกิจกรรมการเรียนการสอน จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมและเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ส่วนด้านกาประเมินผลจะใช้เพียงการสอบข้อเขียนเท่านั้นยังไม่เพียงพอ จะต้องใช้วิธีการอื่นๆควบคู่ไปด้วย เช่น การสังเกต การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดพฤติกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับเพศศึกษา

สุรางศรี เฝ้าสวัสดิ์ (2513:253-254) ได้สำรวจความคิดเห็นของครูโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพฯ ที่มคอการสอนเพศศึกษาตัวอย่างประชากรที่ใช้เป็นครูชาย 125 คน ครูหญิง 278 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมครูทั้งสองเพศมีความคิดเห็นในเชิงสนับสนุนเกี่ยวกับเรื่องการสอนเพศศึกษา แต่ครูชายมีความคิดเห็นสนับสนุนมากกว่าครูหญิง

กาญจนา กิจกาญจน์ (2514:9) ได้ทำการวิจัยความเข้าใจและทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของนักเรียนสตรีอาชีวศึกษาชั้นปีสุดท้ายในจังหวัดพระนคร ตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนอาชีวศึกษาที่เรียนคานพาณิชย์การและการช่างที่มีอายุระหว่าง 18-22 ปี พบว่า

1. แหล่งที่มาของความรู้ในเรื่องเพศของนักเรียนที่สำคัญคือ หนังสือพิมพ์
2. นักเรียนส่วนใหญ่ไม่แน่ใจว่า มีความรู้เรื่องเพศศึกษาที่ถูกต้อง
3. ความรู้เรื่องเพศศึกษาและการคุมกำเนิดของนักเรียนพาณิชย์การและการช่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ทัศนคติคือเพศศึกษาและการคุมกำเนิดของนักเรียนพาณิชย์การและการช่างไม่แตกต่างกัน

บรรเทา อุทัยทัศน์ (2514:166-168) ได้สำรวจความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลที่มคอการสอนเพศศึกษา ตัวอย่างประชากรที่ใช้เป็นครูจำนวน 257 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง พบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการสอนเพศศึกษาถ้าจะจัดโครงการสอนเพศศึกษาขึ้นในโรงเรียน ควรเริ่มดำเนินการในชั้นประถมศึกษาตอน

ชวน กลสิกร (2515:55-57) ได้สำรวจความคิดเห็นของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มคอการสอนเพศศึกษา ตัวอย่างประชากรที่ใช้เป็นครูใหญ่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน 350 คน พบว่า ครูใหญ่ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่จะให้มีการสอนเพศศึกษา หลักสูตรเพศศึกษากว้างใหม่เนื้อหาทางคานสังคม วัฒนธรรม และศีลธรรม ใหม่มากพอๆกับทางคานกายวิภาคและสรีรวิทยา และไม่เห็นด้วยกับการที่จะให้

นักเรียนได้รับความรู้เพศศึกษาจากหลายแหล่งโดยไม่ต้องมาสอนในโรงเรียน ครูที่แต่งงานสอนเพศศึกษาโตดีกว่าครูโสด แพทย์หรือพยาบาลสอนเพศศึกษาโตดีกว่าครู

ดูโนมัย สุทรเวช (2515:62) ใ้ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของครูในเรื่องเพศศึกษา ตัวอย่างประชากรเป็นครูผู้สอนในมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 250 คน พบว่า ครูชายและครูหญิงมีทัศนคติที่คัดค้านการสอนเพศศึกษา และครูชายเห็นด้วยกับการสอนเพศศึกษามากกว่าครูหญิง

เทพนม เมืองแมน (2518:13-14) ใ้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนไทยต่อการสอนเพศศึกษาและประชากรศึกษาในโรงเรียน ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการให้สอนเพศศึกษา และนักเรียนส่วนมากกล่าวว่า ตนเองมีความรู้ด้านเพศศึกษาน้อยมากโดยทราบจากการบอกเล่าของเพื่อนๆ ส่วนแหล่งที่นักเรียนได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ได้จากสื่อมวลชนต่างๆ คือ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ และวิทยุ สำหรับบิดามารคามีส่วนช่วยในการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาเป็นส่วนน้อย

ดวงจิต ชูพันธุ์ (2518:30) ใ้ศึกษาเปรียบเทียบความรู้ขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลาง ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชายและหญิง จำนวน 300 คน พบว่า

1. นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความรู้เรื่องเพศไม่แตกต่างกัน
2. นักเรียนชายรู้เรื่องเพศของเพศชายมากกว่ารู้เรื่องเพศของเพศหญิง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนหญิงรู้เรื่องเพศของเพศหญิงมากกว่ารู้เรื่องเพศของเพศชาย

นิคม ฉิมตระกูล (2518:80-83) ใ้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสาธิตส่วนกลาง ที่มีต่อการที่จะจัดให้มีการสอนเพศศึกษา ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนมัธยมสาธิตส่วนกลาง ปีการศึกษา 2517 จำนวน 4 โรงเรียน เป็นชาย 282 คน หญิง 229 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจะจัดให้มีการสอนเพศศึกษา นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติต่อการจะจัดให้มีการสอนเพศศึกษาแตกต่างกัน นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารคากหรือปู่ปกครองต่างกัน มีทัศนคติต่อการจะจัดให้มีการสอนเพศศึกษาไม่แตกต่างกัน และนักเรียนมีความคิดเห็นว่า ครูที่สอนเพศศึกษาควรมีความรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างที่เป็นอันดับหนึ่ง

พิเชษฐ์ ศรีวรกุล (2518: 70-78) ใ้ทำการศึกษาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลางที่มคอการที่จะจัดให้มีการสอนเพศศึกษา ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 โรงเรียน รวม 635 คน พบว่า

1. นักเรียนชายมีทัศนคติที่คออการที่จะจัดให้มีการสอนเพศศึกษามากกว่านักเรียนหญิง
2. นักเรียนที่มีบิดามารคามืออาชีพต่างกัน มีทัศนคติคออการที่จะจัดให้มีการสอนเพศศึกษาไม่แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก แบบลงโทษ และแบบคาดหวังจากเด็ก มีทัศนคติคออการที่จะจัดให้มีการสอนเพศศึกษาไม่แตกต่างกัน

สุชาติ ปลดเปลื้อง (2518: 35) ใ้สำรวจแนวโนมของนักเรียนชั้นประโยควิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 โรงเรียนเพาะช่างที่มคอเพศศึกษา ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาจำนวน 175 คน โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 31 ข้อ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใ้รับความรู้เรื่องเพศยังไม่เพียงพอ และต้องการหาความรู้เพิ่มเติมสนับสนุนใ้มีการจัดสอนเพศศึกษาในโรงเรียนคั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป โดยไม่จำเป็นต้องแยกเพศ เด็กและครูผู้สอน ส่วนแหล่งความรู้เรื่องเพศนักศึกษาส่วนมากใ้รับจากสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ รองลงมาคือเพื่อน ส่วนทางบ้านนักศึกษาส่วนมากไม่ใ้รับความรู้เรื่องเพศจากทางบ้านเลย นอกจากนี้ ยังพบว่านักเรียนชายและหญิงมีความคิดเห็นตอเพศศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จันทร์ทิพย์ จิตรณี (2520: 9) ใ้ศึกษาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนเพศศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย วิทยาลัยอาชีวศึกษาการพระนคร พบว่า นักเรียนส่วนรวมมีความคิดเห็นไปในแนวเดียวกัน คือ เห็นด้วยกับข้อความในแบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่องลักษณะความหมายและความสำคัญของการเรียนการสอนเพศศึกษา อุปกรณ์ในการเรียนการสอนเพศศึกษา และการประเมินผลการเรียนการสอนเพศศึกษา แต่เมื่อจำแนกตามตัวแปรเพศแล้ว ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องคั้งกล่าวของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วาสนา ศิลากร (2520: 71-72) ใ้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดลำปางที่มคอการที่จะจัดให้มีการสอนเพศศึกษา พบว่า

1. นักเรียนโดยส่วนรวมมีทัศนคติที่คออการที่จะจัดให้มีการสอนเพศศึกษา
2. นักเรียนชายมีทัศนคติที่คออการที่จะจัดให้มีการสอนเพศศึกษามากกว่านักเรียน

3. นักเรียนที่หมกมุ่นการค้า หรืออุปการะที่อาชีพแตกต่างกัน มีทัศนคติในเรื่องนี้
ไม่แตกต่างกัน

4. นักเรียนที่อยู่ในสภาพชุมชนที่ก่อให้เกิดปัญหาทางเพศ มีทัศนคติที่คัดค้านการที่จะ
ใหม่การสอนเพศศึกษามากกว่านักเรียนที่อยู่ในสภาพชุมชนที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาทางเพศ

5. แหล่งที่ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษากับนักเรียนเป็นอันดับ 1 คือ หนังสือ อันดับ 2
คือ หนังสือพิมพ์ อันดับ 3 คือ เพื่อน

อาภาพร สุขาวศ์ (2520:65) ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในจังหวัดชลบุรีที่มีต่อการจัดใหม่การสอนเพศศึกษา พบว่า

1. นักเรียนโดยส่วนรวมมีทัศนคติที่คัดค้านการจัดใหม่การสอนเพศศึกษา
2. นักเรียนชายมีทัศนคติที่คัดค้านการจัดใหม่การสอนเพศศึกษามากกว่านักเรียนหญิง
3. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดา หรืออุปการะแบบต่าง ๆ กัน

มีทัศนคติต่อการจัดใหม่การสอนเพศศึกษาไม่แตกต่างกัน

4. หนังสือพิมพ์เป็นแหล่งที่ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษากับนักเรียนมากที่สุด

ฉวีชัย รักสีล (2522:53-54) ได้ศึกษาทัศนคติของอุปการะนักเรียน และครู
โรงเรียนราษฎร์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการนำ
เพศศึกษามาสอนในโรงเรียน ตัวอย่างประชากรเป็นอุปการะนักเรียนจำนวน 168 คน ครู
167 คน ใช้แบบสอบถามวัดทัศนคติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง พบว่า

1. อุปการะและครูมีทัศนคติที่คัดค้านการนำเพศศึกษามาสอนในโรงเรียน
2. อุปการะและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนำเพศศึกษา

มาสอนในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน มีเพียงกลุ่มเดียวที่พบว่าทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ที่ระดับ .05 คือ กลุ่มครูที่มีการศึกษาสูงกับกลุ่มอุปการะที่มีการศึกษาคำ

3. ตัวอย่างเพศ และสถานภาพสมรส ไม่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างกันของทัศนคติ
ภายในกลุ่มอุปการะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างกันของ
ทัศนคติภายในกลุ่มครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปรีชา อันตระกูล (2523:152) ได้สำรวจความรู้และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครในคาบเพศศึกษา และการวางแผนครอบครัว ตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักเรียนโรงเรียนรัฐบาล จำนวน 483 คน และนักเรียนโรงเรียนราษฎร์จำนวน 482 คน ซึ่งมีช่วงอายุระหว่าง 15-21 ปี พบว่า

1. นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจความรู้อันแท้จริงในเรื่องเพศศึกษาถูกต้อง
2. แหล่งความรู้เรื่องเพศศึกษาของนักเรียนส่วนใหญ่ คือ หนังสือเกี่ยวกับเพศศึกษา

รองลงมาคือ ครู อาจารย์

3. ผู้ให้คำปรึกษาเรื่องเพศแก่นักเรียนส่วนใหญ่ คือ เพื่อนสนิทเพศเดียวกัน
4. นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่จะจัดใหม่การสอนเพศศึกษาในโรงเรียน
5. นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าควร เริ่มสอนเพศศึกษาแก่นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 1-3 รองลงมา คือ สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

6. นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า ควรจัดสอนเป็นวิชาบังคับ และสัปดาห์ละ 1 คาบ
7. นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่ครูสอนเพศศึกษาควร เป็นครูที่สมรสแล้ว

สุวรรณี เสงี่ยมกุล (2523:51) ได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนเพศศึกษา

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดชลบุรี ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนจำนวน 139 คน พบว่า นักเรียนโดยส่วนรวมเห็นด้วยกับการเรียนเพศศึกษา และนักเรียนต้องการรู้เรื่องเพศศึกษา นอกเหนือจากเนื้อเรื่องที่อยู่ในวิชาสุขศึกษา

จิตทยา ไวยกุล (2524:94-95) ได้สำรวจความรู้และความคิดเห็นของพนักงานที่กำลังศึกษาในหลักสูตรการศึกษาระดับ 3 และระดับ 4 ในโรงงานอุตสาหกรรมเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา ตัวอย่างประชากรเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่ศึกษาในหลักสูตรการศึกษาระดับ 3 และระดับ 4 จำนวน 748 คน พบว่า

1. พนักงานที่กำลังศึกษาในระดับ 3 และระดับ 4 มีความรู้เรื่องเพศศึกษาแตกต่างกัน โดยพนักงานที่กำลังศึกษาในระดับ 4 มีความรู้เรื่องเพศศึกษามากกว่าพนักงานที่กำลังศึกษาในระดับ 3

2. ตัวแปรค่านสภาพสมรส รายได้ อายุ โดยมีเพศเป็นตัวแปรรวมมีอิทธิพลต่อความแตกต่างของความรู้เรื่องเพศศึกษาของพนักงานที่กำลังศึกษาในระดับ 3 และระดับ 4

3. พนักงานที่กำลังศึกษาในระดับ 3 และระดับ 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาไม่แตกต่างกัน และมีความคิดเห็นในทางสนับสนุนเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา

4. แหล่งที่ทงงานไ้รับความรูเรื่องเพศศึกษาเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ หนังสือและสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ ภาพยนต์ เพ็ณเพศเดียวกัน ครู อาจารย์ แพทย์ วิทยุ โทรทัศน์ เพ็ณตางเพศ มารดา บิดา และอื่นๆ

จกกล นาหิรัญ (2525:122-123) ไ้ศึกษาความสนใจทางคานเพศศึกษาของ นักรเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนทดลอง กรุงเทพมหานคร พบว่า

1. นักรเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนทดลอง กรุงเทพมหานคร มีความสนใจทางคานเพศศึกษาในระดับปานกลาง โดยสนใจหมวดชีวิตครอบครัวเป็นอันดับหนึ่ง และสนใจหมวดกิจกรรมที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาเป็นอันดับสุดท้าย

2. นักรเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนทดลอง กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศอายุ การอบรมเลี้ยงดู สภาพเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และลำดับการเกิดที่แตกต่างกัน มีความสนใจทางคานเพศศึกษารวมทุกหมวดไม่แตกต่างกัน

3. นักรเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนทดลอง กรุงเทพมหานคร สนใจหัวข้อ "เรื่องการมีความรัก" มากที่สุด รองลงมาสนใจหัวข้อ "การสืบพันธุ์ของมนุษย์" "วิธีการที่จะทำไ้ครอบครัวมีความสุข" "การมีประจำเดือน" "การมีน้ำอสุจิ" และกะเทยตามลำดับ

ระวีวรรณ วุฒประสิทธิ์ (2526:ข) ไ้สำรวจความรู้ เจตคติ และประสพการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศของนักรเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ตัวอย่างประชากรเป็นนักรเรียนจำนวน 658 คน พบว่า นักรเรียนชายและนักรเรียนหญิง มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศปานกลาง และมีความรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีเจตคติเกี่ยวกับเรื่องเพศเชิงบวกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักรเรียนชายและนักรเรียนหญิงมีประสพการณ์เรื่องเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรชร ปิตานนท์ (2528:ง-จ) ไ้ทำการวิจัย เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักรเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ตัวอย่างประชากรเป็นนักรเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงใต้จำนวน 450 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักรเรียนชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเพศเป็นไปในทางบวก 6 คาน คือ คานการวางตัวคอสเพศตรงข้าม คานการเลือกคู่ครอง คานการสมรส คานการวางแผนครอบครัว

งานสุขปฏิบัติในเรื่องเพศและงานอื่นๆ ที่เกี่ยวกับ เรื่องเพศและมีความคิดเห็นในระดับเป็นกลาง 2 งาน คือ งานความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง และงานการระบายอารมณ์ทางเพศ

2. นักเรียนหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเพศเป็นไปในทางบวก 7 งาน คือ งานความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง งานการวางตัวต่อเพศตรงข้าม งานการเลือกคู่ครอง งานการสมรส งานการวางแผนครอบครัว งานสุขปฏิบัติในเรื่องเพศ งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและมีความคิดเห็น เป็นกลางในงานการระบายอารมณ์ทางเพศ

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 6 งาน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง งานการระบายอารมณ์ทางเพศ งานการสมรส งานสุขปฏิบัติในเรื่องเพศ งานการวางแผนครอบครัว งานการวางตัวต่อเพศตรงข้าม และไม่แตกต่างกัน 2 งาน คือ งานการเลือกคู่ครอง และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ

งานวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับชีววิทยา

สาลี ตั้งจิวงกูร (2517 : 60 - 62) ใควิเคราะห์เนื้อหาแบบเรียนชีววิทยาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฉบับ พ.ศ. 2516 ว่าตรงกับความรู้ที่ควรมองหาที่ควว 4 ข้อ คือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มากน้อยเพียงใด ผลการวิจัยสรุปใควาแบบเรียนชีววิทยานี้เสนอเนื้อหาตรงกับความรู้มากที่สุด รองลงมาคือ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ความเข้าใจและการนำไปใช้ตามลำดับ มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบเรียนที่สำคัญ 4 ประการ คือ ควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชุมชน เพิ่มความเข้าใจและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ปรับปรุงภาพวาด ตาราง และเพิ่มอภิธานศัพท์หายากที่เรียน

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2521: อักสำเนา) ได้ติดตามผลการใช้หลักสูตรวิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2520 โดยวิธีการประชุมวิชาการ การเชื่อมโรงเรียน การส่งแบบสอบถาม โดยผู้ติดตามผลของกลุ่มโรงเรียนสรุปผลใควงนี้

ก. ความคิดเห็นของผู้บริหาร

ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นท้นคหที่คหหลักสูตรชีววิทยา พ.ศ. 2519 โดยเห็นวาทันสมย์ วิธ

สอนน่าสนใจ แม้จะเสียเวลามาก และสนับสนุนต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรครั้งนี้ โดยยินดีให้ความร่วมมือในการใช้หลักสูตร

ข. ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีววิทยา

1. หลักสูตร ครูผู้สอนมีความเห็นว่า หลักสูตรชีววิทยาดังนี้ทันสมัย วิธีการสอนแบบสืบสวนสอบสวนน่าสนใจ

2. แบบเรียนวิชาชีววิทยา ครูผู้สอนมีความเห็นว่า คำอธิบายเนื้อหา และศัพท์เฉพาะในแบบเรียน เขียนอ่านเข้าใจง่ายมีความชัดเจน การเรียงลำดับเนื้อหาในแบบเรียนเหมาะสม เนื้อหามีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน รูปภาพกราฟตารางเหมาะสม แต่ควรเพิ่มศัพท์เฉพาะและแบบฝึกหัดท้ายบท

3. คู่มือครู ครูผู้สอนเห็นว่า คู่มือครูมีประโยชน์มาก ขั้นตอนต่างๆที่กำหนดในคู่มือครูเหมาะสม แต่เวลาที่กำหนดไว้น้อยเกินไป คำอธิบายและภาษาที่ใช้ชัดเจนดี รูปภาพ ตารางกราฟมีจำนวนเหมาะสมชัดเจนดี การเฉลยแบบฝึกหัดเข้าใจดี แต่มีข้อผิดพลาดอยู่บ้าง

4. อุปกรณ์ ครูผู้สอนเห็นว่าอุปกรณ์ส่วนใหญ่ใช้ได้ดี แต่ชำรุดง่ายมาก และมีไม่เพียงพอทั้งจำนวนนักเรียน การจัดซื้ออุปกรณ์ไม่สะดวก ราคาอุปกรณ์แพง มีปัญหาในด้านการเก็บรักษาอุปกรณ์ การจัดห้องทดลอง และขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์

5. กระบวนการเรียนการสอน ครูผู้สอนชีววิทยาส่งส่วนใหญ่ได้มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดีก่อนสอน โดยมีความเข้าใจจุดประสงค์ในการสอน และมีความมั่นใจในเนื้อหาที่สอน และส่วนใหญ่ดำเนินการสอนตามคู่มือครู ในด้านการสอนปฏิบัติการ ครูผู้สอนมีความเห็นว่า การเตรียมอุปกรณ์ค่อนข้างยุ่งยาก แต่นักเรียนมีความกระตือรือร้นต่อการทดลองมาก สามารถสรุปผลการทดลองได้เอง มีการอภิปรายหลังการทดลองด้วย

ในการสอนชีววิทยา ครูผู้สอนได้ใช้หนังสืออื่นๆนอกจากแบบเรียนประกอบการสอนด้วย และหลังจากจบบทเรียน อาจารย์จะเป็นผู้สรุปเนื้อหาเอง และมีการวัดผลเกือบทุกครั้ง โดยออกข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์ในการสอน

ค. ความคิดเห็นของนักเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การอธิบายเนื้อหาในแบบเรียนชัดเจนดี ภาษาที่ใช้ อ่านง่ายพอควร รูปภาพชัดเจน แต่มีแบบฝึกหัดท้ายบทน้อยเกินไป อุปกรณ์การทดลองชำรุดง่าย และมีไม่เพียงพอ การสอนของอาจารย์ช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น เวลาเรียนมีโอกาสซักถามปัญหาในชั้นเรียน

ง. ความคิดเห็นของผู้ติดตามผล

อาจารย์ผู้ติดตามผลมีความเห็นว่า หลักสูตรชีววิทยามัธยมศึกษา วิชาการสอนแบบสืบสวน สอดคล้องน่าสนใจ แบบเรียนเหมาะสม คู่มือครูมีประโยชน์ต่อผู้สอนมาก แต่มีข้อผิดพลาดซ้ำๆ ง่าย มีจำนวนไม่เพียงพอ และไม่สะดวกในการจัดซื้อ

ส่วนการติดตามผลโดยการส่งวิทยากรไปเยี่ยมโรงเรียนต่างๆ ในส่วนกลาง และ ส่วนภูมิภาค ตลอดจนการประชุมสัมมนาวิทยุภาคต่างๆ พอสรุปได้ดังนี้

1. แบบเรียนชีววิทยา เล่ม 1 มีเนื้อหามากเกินไป สอนไม่ทัน บางบทซ้ำกับระดับมัธยมศึกษา เช่น ประชากร บางบทเรียนยากเกินไป เช่น ระบบประสาท การหายใจระดับเซลล์ กลไกการสังเคราะห์แสง บางบทเรียนน่าเบื่อหน่าย เช่น วิวัฒนาการ รูปภาพในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ไม่ชัดเจน

2. คู่มือครู ไม่สามารถตอบสนองใจของครูได้ ควรเพิ่มรายละเอียดของเนื้อหาใหม่มากขึ้น คู่มือครูพิมพ์ไม่ทันและไม่สะดวกในการจัดซื้อ

3. อุปกรณ์ส่วนใหญ่ซ้ำๆ ง่าย ราคาแพง หาซื้อยาก

4. การเรียนการสอน นักเรียนไม่คุ้นเคยกับการสอนแบบสืบสวนสอบสวน มักไม่ตอบคำถามของครู ในคาบการวัดผล ครูขาดทักษะในการสร้างข้อสอบ และไม่มั่นใจในมาตรฐานของข้อสอบ

ชนิดรา สิริโส (2523:93-96) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิทยาศาสตร์ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยถามความคิดเห็นของครูที่สอนวิชาเคมี ชีววิทยา และฟิสิกส์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 144 คน และนักเรียนที่กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรมวิทยาศาสตร์จำนวน 600 คน ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาชีววิทยามีดังนี้

1. คาบแบบเรียน ครูและนักเรียนมีความคิดเห็นว่าแบบเรียนมีความเหมาะสมปานกลาง จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไว้ในแบบเรียนทุกๆ การทดลอง เนื้อหาวิชามีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวันและเข้าใจง่าย แต่ควรเพิ่มตัวอย่างในแบบเรียนแต่ละบทให้มากขึ้น เพิ่มความคงทนของกระดาษภายในเล่ม รวมทั้งปกหน้าและปกหลัง นอกจากนี้ ครูมีความคิดเห็นเพิ่มเติมคือ มีการทดลองบางเรื่องง่ายเกินไป

2. กำนอุปกรณ ครูมีความคิดเห็นว่าอุปกรณการทดลองไมคงทน ควรไครับการปรับปรุง นักเรีณมีความเห็นว่าอุปกรณที่ใช้หำการทดลองไมทอเพีียง และนักเรีณมีโอกาศไคใช้อุปกรณในการทดลองนอช

3. กำนกระบวนการเรีณการสอณ ครูและนักเรีณมีความคิดเห็นคอกกระบวนการเรีณการสอณชีววิทยาในระดับปานกลาง และครูมีความคิดเห็นว่า นักเรีณอ่านบทเรีณลวงทนานอช และมีความซุงซำกในการเตรียมอุปกรณการสอณ

4. สภำการเรีณการสอณในหองเรีณ อาจารย์ส่วใหญ่สอณควยวิธีบรรยายมากกว่าวิธีส่วสอณสอณ มีการใช้สอศหตุอุปกรณ เป็ดโอกาสให้นักเรีณไคหำการทดลองและคักคณควยคณเอง

5. ในคำนการวัดผล อาจารย์ส่วใหญ่วัดผลควยการ เนนการสอณคำนควมรู้คำนทฤษฎีและการเขำซึ้นเรีณของนักเรีณ ซอสอบวัดควมจำเป็นส่วใหญ่

งานวิจัยในต่างประเทศ

ไอรา แอล ไรส์ (Ira L. Reiss 1967 : 129-141) ไคศึกษาเรื่อเพศศึกษาในโรงเรีณรัฐบาล โดยม้วัดจุดประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหำเก็ยกับการสอณเพศศึกษาในโรงเรีณรัฐบาลในสหรัฐอเมริกา พบว่า บัจจยที่หำให้การสอณเพศศึกษาประสบผลสำเร็จหรือไมงั้น ขึ้นอยู่กับบิตำมำรคำของเต็ก ครู คลอกจนองคการค่างๆที่เก็ยข้อง บิตำมำรคำของเต็กจะคองม้วัดคักคณที่คอกเรื่อเพศศึกษา ครูที่จะหำการสอณเพศศึกษาควรจะไครับการอบรมในคำนจคิวิทยา มนุษยวิทยา สังกมวิทยา เป็นคณ และไคเสนอแนวควมคิดเก็ยกับลัษณะสำคัญของโครงการเพศศึกษาในโรงเรีณของรัฐไว้คังนี้

1. หลักสูตรเพศศึกษาควร เนนในเรื่อศีลธรรม คลอกจนวิธีการคำเนนชีวิต
  2. เนนคำนสรวิทยาหำงเพศ
  3. ควรจคัสอณแะกเป็นวิชาหนึ่งโดยเจตหำะ
  4. ครูที่สอณควรจะไครับการฝีกศนอบรมใหม่ควมรู้เรื่อเพศศึกษาอหำงถูกคอง
  5. การสอณเพศศึกษานอจกจะสอณในระดับโรงเรีณแล้ว ควรจะใหม่การสอณ
- ในระดับมหำวิทยาลัยควย

ลอเรน ลี โฮห์ (Loren Lee Hoch 1969 : 3425A) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงเจตคติเนื่องมาจากเรื่องเพศศึกษาในชั้นเรียนวิชาชีววิทยาทั่วไปของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้วยการสอนเพศศึกษาเกี่ยวกับการสืบพันธุ์ของมนุษย์ในช่วงชั่วโมงชีววิทยา พบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการสืบพันธุ์ของมนุษย์มากขึ้น มีความสนใจในการตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนมากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีเจตคติที่ดีต่อการควบคุมจำนวนประชากร การวางแผนครอบครัว และการคุมกำเนิดด้วย

เจมส์ เดวิด กรีนเบิร์ก (James David Greenberg 1970 : 938 A) ได้ศึกษาเจตคติของนักการศึกษาในรัฐคอนเนคติกัตที่มีต่อเพศศึกษา โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังนักการศึกษาในรัฐคอนเนคติกัต จำนวน 250 คน พบว่า

1. ในด้านพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม ผู้ตอบสนับสนุนให้ใช้แนวของโรงเรียนเป็นเกณฑ์มาตรฐานมากกว่าที่จะใช้การตัดสินใจจากตัวนักเรียน
2. ผู้ตอบสนับสนุนการเขียนเรื่องการคุมกำเนิดอย่างสูง
3. ผู้ตอบเห็นด้วยกับการสอนเพศศึกษาในชั้นเรียนสหศึกษาแต่มีข้อยกเว้นบาง
4. ผู้ตอบมีเจตคติสนับสนุนการสอนเพศศึกษาในลักษณะของวิชาสอศแทรก
5. ข้อที่ได้รับการสนับสนุนอย่างมากคือ ครูผู้สอนเพศศึกษาควรเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเพศศึกษาโดยเฉพาะ

ลอเรนซ์ ฟรานซิส โลว์อิง (Lawrence Francis Lowing 1972 : 6685 B) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการและความสนใจเรื่องเพศศึกษาของนักเรียนเกรด 9 ที่รัฐอินเดียนา สหรัฐอเมริกา พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสนใจปัญหาเรื่องเพศในสังคม การศึกษาเรื่องเพศมากที่สุดในสังคม สนใจเรื่องการมีทัศนียภาพที่สุด นอกจากนี้ นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการให้มีการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนด้วย

เจมส์ ดีวิตา วูดี้ (James Divita Woody 1973 : 1693 B) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "เจตคติของเด็กที่มีต่อเพศศึกษา" พบว่า

1. อวัยวะสืบพันธุ์และหน้าที่ของอวัยวะสืบพันธุ์ไม่ใช่เรื่องที่น่ารังเกียจที่จะกล่าวถึง
2. การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง เป็นการแสดงออกตามปกติ
3. เพศศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องอย่างหนึ่ง ดังนั้นก่อนที่เด็กจะถึงวัยรุ่นควร

ต้องมีความเข้าใจที่ถูกต้องและสมบูรณ์เกี่ยวกับอวัยวะเพศ การสืบพันธุ์และพฤติกรรมต่างๆของการคุมกำเนิด ความรู้เรื่องกามโรคและองค์ประกอบทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ

4. ทวรนัประโยชน์และโทษของพฤติกรรมทางเพศก่อนแต่งงานมาพิจารณา โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ศีลธรรม จรรยา สิ่งแวดล้อม และค่านิยมของแต่ละบุคคล

5. วัยรุ่นควรจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิด

6. การเปิดเผยและการบอกเล่าที่ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องเพศ เป็นสิ่งที่มีคุณค่าอย่างยิ่งในการเสริมสร้าง และเรียนรู้ถึงบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องของสัมพันธ์กันในฐานะที่มีความรับผิดชอบต่อกัน

แกรี เทอร์ชิน (Gary Turchin 1974 : 490- 492) ได้ทำการวิจัยเพื่อสอบถามเจตคติของมารดาเด็กที่พัฒนาการช้าจำนวน 42 คน พบว่า ศาสนามีอิทธิพลต่อเจตคติของมารดาในเรื่องการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองและในเรื่องการสมรส ส่วนใหญ่ต้องการให้มีการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน ในโครงการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนนั้นมารดากลุ่มนี้ได้ให้ความสำคัญของหัวข้อต่อไปนี้มากที่สุด

1. การระมัดระวังและรักษาความสะอาดของร่างกาย
2. การมีประจำเดือน
3. กามโรค
4. การคุมกำเนิด
5. การสมรส
6. การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง
7. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส

อีเวอร์สัน ซอนยา เร (Iverson Sonya Rae 1974 : 7584 A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "เพศศึกษาของวัยรุ่น" โดยใช้กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นซึ่งเป็นชนชั้นกลางในบริเวรอบๆกรุงวอชิงตัน ดี ซี ตั้งแต่อายุ 11-19 ปี จำนวน 135 คน โดยมีจุดประสงค์เพื่อสำรวจผลในการจัดการสอนเพศศึกษาเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อเรื่องเพศ ผลการวิจัยพบว่า

1. เรื่องเพศเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลจะตัดสินใจเองมากกว่าที่จะเป็นเรื่องปฏิบัติตามกฎหรือข้อบังคับของชุมชน

2. วัยรุ่นที่ได้รับการศึกษาเพศศึกษามาแล้ว มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศอย่างถูกต้อง เรียบร้อยมากขึ้น
3. เนื้อหาวิชาเพศศึกษามีได้เป็น เครื่องชั่งงูใหม่การประพุดติมิคทางเพศ
4. วัยรุ่นส่วนใหญ่มีความเชื่อว่า เพศศึกษาควรจะให้ความรู้ เรื่องการคุมกำเนิด อย่างชัดเจน
5. วัยรุ่นที่ได้รับการศึกษาเพศศึกษาแล้ว ยังคงมีความกลัวเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ กามโรคและการมีความสัมพันธ์ทางเพศ

มิลเครด อี เบอร์รี่ (Mildred E. Berry 1975 : 4118A) ได้ทำการวิจัย โดยมีจุดประสงค์เพื่อสอบถามการจัดหลักสูตรที่จะพัฒนาและปรับปรุงวิชา เพศศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเมืองเคค โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 59 แห่ง พบว่า

1. โรงเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า วิชาสุขศึกษา เป็นวิชาที่ควรสอดแทรกเรื่อง เพศศึกษา มากที่สุด อันที่สองคือ วิชาวิทยาศาสตร์
2. โรงเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรจัดสอนเพศศึกษาในลักษณะต่างๆ แม้ ว่าโรงเรียนนั้นจะมีโครงการสอนเพศศึกษา เป็นแบบแผนหรือไม่ก็ตาม
3. เหตุผลที่สำคัญยิ่งในการที่โรงเรียนไม่มีโครงการสอนเพศศึกษา คือ ขาดบุคลากร ที่ได้รับการฝึกอบรมเรื่องเพศศึกษา
4. ผู้ปกครอง ครู และชุมชน ควรมีส่วนร่วมในการให้ความรู้เรื่องเพศแก่นักเรียน
5. ผู้ตอบส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะจัดสอน เพศศึกษา
6. โรงเรียนส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะสอน เพศศึกษาสอดแทรกในวิชาอื่นๆมากกว่าที่จะสอน เป็นวิชาเอกเพศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า ผู้ปกครอง ครูและนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาเพศศึกษา และเห็นว่าโรงเรียนควรมีหน้าที่สอนเพศศึกษาและให้สอนในลักษณะสอดแทรกในวิชาอื่นๆ โดยครูผู้สอนควรมีความรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างถูกต้อง โดยเชื่อว่าการเรียนการสอนเพศศึกษาจะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักการวางตัวและปรับตัวต่อเพศตรงข้ามได้ดี สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องความกิดเห็นของครูชีววิทยาและนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพศศึกษาในวิชาชีววิทยา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย